

РЕШЕНИЕ

№ 25552

гр. София, 28.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 31 състав, в
публично заседание на 12.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Веселина Женаварова

при участието на секретаря Розалия Радева, като разглежда дело номер **11236** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 АПК във вр. с чл.68 от Закона за защита от дискриминация /33Дискр./.

Образувано е по жалби на „Банка ДСК“ АД и на „Юробанк България“ АД срещу Решение №287/07.10.2024г. по преписка №11/2022г. на Петчленен разширен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация /КЗД, Комисията/, с което се установява, че с практиката си по предоставяне на услуги жалбоподателите са извършили непряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 3 във вр. с чл. 4, ал. 1 от 33Дискр. съгласно защитените признаци „лично положение“ и „имуществено състояние“ спрямо потребителите, върху чиито банкови сметки е наложен запов; установява се, че с практиката си по предоставяне на услуги жалбоподателите са осъществили нарушение на чл. 37, ал. 1 от 33Дискр. въз основа на защитените признаци „лично положение“ и „имуществено състояние“, като са предоставяли и предоставят услуги при по-неблагоприятни условия на потребителите, върху чиито банкови сметки е наложен запов; на основание чл. 47, т. 3 от 33Дискр., във вр. с чл. 78, ал. 1 от 33Дискр. на жалбоподателите са наложени имуществени санкции в размер по 1000 /хиляда/ лева за извършването на установеното нарушение на Закона за защита от дискриминация; и на основание чл. 47, т. 2 и т. 4 от Закона за защита от дискриминация им е дадено задължително предписание да предприемат необходимите действия за привеждане на политиката и практиката си по предоставяне на услуги на потребителите с наложен запов върху банковите им сметки в съответствие с антидискриминационното законодателство, така че последните да имат равен достъп до услуги с потребителите, по чиито сметки не е наложен запов, като за изпълнението на предписанието жалбоподателите следва да уведомят Комисията за защита от дискриминация в 3-месечен срок от връчване на решението. В жалбата се иска

оспореното решение да бъде отменено като прието при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, в нарушение на материалния закон и неговата цел. Конкретно се сочат допуснати процесуални нарушения при конституирането и участието на страните в производството пред КЗД; както и че процесната банкова практиката е обусловена от човешкия, технически и системен ресурс за предоставяне на услугата, а не от защитени признаци по чл.4, ал.1 от ЗЗДискр.

В съдебно заседание жалбоподателите „Банка ДСК“ АД, чрез юриск.И., и „Юробанк България“ АД, чрез юриск.П., поддържат жалбите си. Претендират направените по делото разноски и юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът – Комисията за защита от дискриминация, р.пр., не изпраща представител в съд.з. В представено по делото писмено становище от юриск.С. се оспорват жалбите. Претендира се юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София-град, като взе предвид становищата на страните и събраните по делото писмени доказателства и заключението на вещото илце по назначената по делото съдебно-техническа експертиза, прие за установено от фактическа страна следното:

Производството пред КЗД е иницирано по сигнал с вх. № 30-00-43/13.12.2021 г., уточнен с допълнение към него с вх. №44-00-874/04.03.2022 г., подадени от Н. И. Л. за осъществена от „Банка ДСК“ АД и „Юробанк България“ АД дискриминация по признак „лично положение“ и по признак „имуществено състояние“. Като дискриминационна в сигнала се сочи практиката на банките при наложен запор върху открита при тях банкова сметка на потребител-длъжник, да налагат ограничения и/или да затрудняват същия да се разпорежда с паричните си средства и/или да ползва предлаганите от кредитните институции услуги, като най-засегнати са физическите лица, които имат достъп до паричните средства по банковите им сметки само на каса за теглене в брой. Потребителите, върху чиито банковите сметки са наложени запори, не могат: да ползват интернет банкиране, да теглят пари в брой от АТМ, да извършват плащания на ПОС-терминал, в интернет и пр., като при това кредитните институции не правят разлика и не се интересуват дали суми по сметките са несеквестирум доход по чл.446 ГПК, получен от трудово възнаграждение, пенсия или обезщетение от НОИ. За да им бъде предоставен достъп до паричните им средства, намирайки се по техните собствени банкови сметки, над запорирания размер, потребителите следва да посетят клон на кредитната институция; да направят заявка за достъп до паричните си средства, а в някои случаи да изчакат изпълнението на заявката, което може да бъде и на следващия работен ден; да заплатят по-високи банкови такси за обслужване „на гише“; да заплатят по-високи банкови такси за превод на парични средства в друга кредитна институция или при внасяне на суми в брой по банковата сметка, понеже услугите се извършват „на гише“.

С Разпореждане № 19/18.01.2022 г. на председателя на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) е образувана преписка №11 по описа за 2021г., като с Разпореждане №555/28.09.2022г. на председателя на КЗД, с оглед заявените признаци по чл.4 ЗЗДискр, преписката е преразпределена на петчленен разширен заседателен състав.

След конституиране на „Банка ДСК“ АД и „Юробанк България“ АД като страни по преписката, Комисията ги е уведомила за образуваното производство и им е дала възможност да изразят становища по сигнала. В представените такива, се се твърди, че наличието на запор върху банкова му сметка не представлява същностен белег на личността, нито характеризиращо свойство или признак на имущественото състояние на лицето, т.е. не е налице защитен признак по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. Твърдят и, че блокирането, свързано с наложен запор, се отнася само до размера на сумата, посочена в полученото от Банката запорно съобщение, като останалата сума е

разполагаема наличност за клиента. Титулярът може да се разпорежда неограничено с разполагаема наличност по сметката над сумата на запора, и то по всички възможни канали и начини: при открито интернет банкиране със заявени активни права за разпореждане оправомощеният държател би могъл да нарежда преводи чрез интернет банкиране без каквито и да било пречки и ограничения; при заявена и активирана дебитна карта към сметката, оправомощеният държател би могъл да извършва теглене на суми в брой на АТМ терминал/банкомат и да извършва плащания на ПОС терминал в търговски обекти без ограничение.

Видно от документите по преписката, преди издаване на процесното решение и преди проведените открити заседания, е изготвен доклад-заключение от определения докладчик по преписка №11/2022г.

Представени са протоколи от проведени заседания на КЗД от 25.10.2023г. и 13.03.2024г., на които са изяснявани фактите посредством събиране на писмени и гласни доказателства.

Въз основа на така събраните доказателства, от състава на КЗД е прието за установено, че лица, по чиито банкови сметки в „Банка ДСК“ АД и „Юробанк България“ АД е наложена обезпечителна мярка „запор“ по образувано изпълнително производство, не могат да използват банковата си дебитна карта до размера на запорираната сума от съдебния изпълнител, като не могат да теглят от банкомат или да плащат на ПОС-терминал със съответната карта несеквестируеми доходи; като за несеквестируем доход по чл.466 ГПК от заплата, пенсия или обезщетения от НОИ, под размера на запорираната сума, лицето е длъжно да посети банков клон, където да изтегли сумата на гише/каса. КЗД приема, че тегленето на парични средства само на гише от клон на банката е съпроводено с множество затруднения и ограничения в сравнение с възможността за теглене на пари от банкомат - банкоматите работят двацет и четири часа в денонощието и по всяко време клиентът има възможността да изтегли парите си в брой, докато повечето офиси на банките работят от понеделник до петък с ограничено работно време; по високи такси за теглене или превод; невъзможност до участие в промоции, томболи и игри, свързани с плащания с карта; както и че, притежанието и съхранението на голяма сума пари в брой увеличава риска от посегателство и намалява сигурността на лицата. Като приема, че описаната горе практика на банките не е в изпълнение на законови разпоредби и тези ограничения не следват по естествен път запора на банковата сметка, а представляват неуредени от банковите институции технически и процедурни въпроси, Комисията я квалифицира като нарушение на чл. 37 от Закона за защита от дискриминация, съгласно който не се допуска отказ от предоставяне на стоки и услуги, както и предоставянето на стоки или услуги от по-ниско качество или при по-неблагоприятни условия, на основата на признаците по чл. 4, ал. 1.

Съставът на Комисията приема и, че в случая по отношение на лицата, с наложен запор, е налице защитения признак „имууществено състояние“, както и признакът „лично положение“, който обосновава с качеството на лицата на „потребител на услуги“ - да използват банкова карта за да теглят суми от банкомат, да пазарува онлайн, като част от личното положение на лицата се явява също и фактът, че са страни по изпълнителен процес, по който им е наложена обезпечителна мярка „запор“, който белег пряко обвързва личността за конкретен период от време.

При така констатираното, с оспореното в настоящото производство Решение №287/07.10.2024г. по преписка №11/2022г. на Петчленен разширен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация се установява, че „Банка ДСК“ АД и на „Юробанк България“ АД са извършили непряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 3 във вр. с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. съгласно защитените признаци „лично положение“ и „имууществено състояние“ с практиката си по предоставяне на услуги на потребителите, върху чиито банкови сметки е наложен запор;

установява се, че с практиката си по предоставяне на услуги жалбоподателите са осъществили нарушение на чл. 37, ал. 1 от ЗЗДискр. въз основа на защитените признаци „лично положение“ и „имуществено състояние“, като са предоставяли и предоставят услуги при по-неблагоприятни условия на потребителите, върху чиито банкови сметки е наложен заповор; на основание чл. 47, т. 3 от ЗЗДискр., във вр. с чл. 78, ал. 1 от ЗЗДискр. на жалбоподателите са наложени имуществени санкции в размер по 1000 /хиляда/ лева за извършването на установеното нарушение на Закона за защита от дискриминация; и на основание чл. 47, т. 2 и т. 4 от Закона за защита от дискриминация им е дадено задължително предписание да предприемат необходимите действия за привеждане на политиката и практиката си по предоставяне на услуги на потребителите с наложен заповор върху банковите им сметки в съответствие с антидискриминационното законодателство, така че последните да имат равен достъп до услуги с потребителите, по чиито сметки не е наложен заповор, като за изпълнението на предписанието жалбоподателите следва да уведомят Комисията за защита от дискриминация в 3-месечен срок от връчване на решението. Решението е съобщено на 14.10.2024г. на „Банка ДСК“ АД и на 11.10.2024г. на „Юробанк България“ АД, като жалбите срещу него са подадени на 25.10.2025г.

Съгласно заключението на вещото лице инж.Д. К. по назначената по делото съдебно-техническа експертиза, изготвено въз основа на направената от него проверка в „Юробанк България“ АД, в системата за обработка на банковите операции има създадена функционалност, която позволява от всеки финансов център да се подаде заявка за освобождаване на несеквестрируема сума по сметка с наложен заповор, които заявки се разглеждат от служител от звено „Заповори“-около 7000 месечно. Системата има и разработен функционалност, която освобождава автоматично около 5 000бр. тения месечно, без за тях да е необходимо да се подава заявка. Възможните случаи, които следва да се съобразят за допускане на операции по изплащане на суми с несеквестрируем характер от сметка, върху която е наложен заповор, се разглеждат индивидуално от служител и не могат да бъдат посочени изчерпателно, като при необходимост се изискват допълнителни указания от органа по принудително изпълнение. Размерът на несеквестрируемото вземане се определя от служител на звено „Заповори“, като банката счита, че несеквестрируеми средства, които не са изтеглени в рамките на 1 месец от постъплението им, придобиват секвестрируем характер, съгласно чл.446а ГПК. Банката няма контрол по отношение на посоченото основание, с което постъпва сума по заповорена сметка, като това зависи изцяло от волята на наредителя.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира следното: Жалбите са допустими, като подадени в 14-дневния срок по чл.68, ал.1 ЗЗДискр., от активно процесуално легитимирани лица, срещу административен акт, който подлежи на съдебен контрол за законосъобразност. По съществото им, съдът взе предвид следното: Решение №287/07.10.2024г. е постановено от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия, съгласно чл.47 ЗЗДискр., в съответствие с чл.48, ал.3 във вр. с чл.54 ЗЗДискр. Решаващият петчленен състав на КЗД е определен с Разпореждане на председателя, съгласно заявените защитени признаци. На основание чл.11, ал.3 от Правилата за производство пред КЗД членовете на заседателния състав са определили с доклад до председателя докладчик и председател на състава. Съгласно чл. 64, ал. 1 от ЗЗДискр, решенията се вземат с обикновено мнозинство от членовете на заседателния състав и се подписват от него, което изискване в настоящия казус е изпълнено. Актът е в предписаната от закона форма. При извършената служебна проверка, съдът приема, че производството пред КЗД е развито законосъобразно съгласно нормите на ЗЗДискр. Спазена е разпоредбата на чл.54 ЗЗДискр., съгласно която след образуването на производство председателят на комисията разпределя

преписката на състав, който определя между членовете си докладчик. Докладчикът е започнал процедура по проучване, съгласно изискването на чл.55 ЗЗДискр., в която е събрал писмени доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата. При осъществяване на своите правомощия комисията е съблюдала задълженията си по чл.56 ЗЗДискр. След приключване на проучването на страните е дадена възможност да се запознаят със събраните по преписката материали и да вземат становище. Докладчикът е изготвил заключение, като е представил преписката на председателя на състава, който е насрочил заседание. Страните са редовно уведомени за проведените заседания, на които са взели участие. Заседанията са били открити съобразно изискването на чл.61 ЗЗДискр. След изясняване на фактите председателят на състава е дал на страните възможност за становище. Решението е взето с единодушие, постановено е от компетентен орган във валидна писмена форма; подписано е от състав на КЗД. Съдът не намира за съществено процесуално нарушение конституирането като страни и участието в производството пред Комисията на лицето, подало сигнала, и на Асоциация на банките в България, доколкото това само по себе си не засяга правото на банките-жалбоподатели да реализират защитата си в административното производство.

Предвид гореизложеното, АССГ в настоящия състав приема, че оспорваното решение е валиден административен акт, постановен от компетентен орган, във изискуемата писмена форма с реквизити по чл.65 и чл.66 ЗЗДискр. При извършена проверка за издаване на оспорваното решение при спазване на разпоредбите на материалния закон, съдът приема следното:

С императивната разпоредба на чл. 4, ал. 1 ЗЗДискр. е забранена всяка пряка или непряка дискриминация, основана на подробно изброени признаци. По смисъла на ал. 2 на същата норма пряка дискриминация е всяко по-неблагоприятно третиране на лице на основата на признаците по ал. 1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними сходни обстоятелства. Съгласно ал.3, непряка дискриминация е поставянето на лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1, или на лица, които, без да са носители на такъв признак, съвместно с първите търпят по-малко благоприятно третиране или са поставени в особено неблагоприятно положение, произтичащо от привидно неутрални разпоредба, критерий или практика, освен ако разпоредбата, критерият или практиката са обективно оправдани с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими. Съгласно чл.37, ал.1 АПК, не се допуска отказ от предоставяне на стоки или услуги, както и предоставянето на стоки или услуги от по-ниско качество или при по-неблагоприятни условия, на основата на признаците по чл. 4, ал. 1. Съгласно чл.7, ал.1, т.2 ЗЗДискр, не представлява дискриминация: различното третиране на лица на основата на характеристика, отнасяща се до признак по чл. 4, ал. 1, когато тази характеристика поради естеството на определено занятие или дейност, или условията, при които то се осъществява, е съществено и определящо професионално изискване, целта е законна, а изискването не надхвърля необходимото за постигането ѝ.

Предвид горното, безспорно е налице основание за третиране на лицата с наложен заповърху секвестрируеми вземания по неблагоприятно от тези без заповр. В случая не се спори и че лицата, с наложен заповр, са третирани еднакво; като, обаче, тези с несеквестрируеми доходи, с наложен заповр, са третирани по-неблагоприятно от тези с несеквестрируеми доходи, без наложен заповр. Т.е. разликата в приетото за нарушение и за неоснователно различното третиране не е обусловена от наличието на заповр, а от вида на заповрираните доходи - секвестрируеми или несеквестрируеми. За да прецени дали това различно третиране е на основата на признаците по чл. 4, ал. 1 „лично положение“ и „имуществено състояние“ съдът взе предвид следното:

Признака „имуществено състояние“ съдът приема, че се обосновава с размер на доходите, а не с техния вид. Също така, обратно на приетото от КЗД, намира, че видът на

получаваните доходи –секвестрируеми или не не обуславя и значим, иманентно присъщ на личността белег, сравним по значение с останалите защитени признаци, които обективно характеризират една личност като такава, за да се приеме, че изпълват съдържанието на защитения признак "лично положение“.

Следва да бъде отбелязано и че, както сочи и вещото лице, банката няма контрол върху посоченото основание, с което едно плащане постъпва по запорирана сметка, поради което тя в много случаи не може да прецени дали сума е секвестрируема или не. В тази връзка например в чл.446а ГПК е предвидено, че банката не изпълнява запора до размера на минималната работна заплата, само когато от основанието на постъпленията по банковата сметка е видно, че те представляват възнаграждения за работа. Това налага да се събира допълнителна информация относно характера на постъпилите по сметки със запор суми, за да освободят същите за разпореждане с интернет банкиране или с дебитна карта. Т.е. тези канали за разпореждане не са изключени по принцип за несеквестрируеми суми по сметки със запор, а само до установяването на характера на сумата, за което банката има установен ред, след което тя се освобождава. Тази допълнителна процедура е подходяща и необходима за да изпълни банката си законовите си задължения във връзка с наложения запор.

Предвид гореизложеното и като приема, че КЗД неправилно е приложила материалния закон, съдът намира, че обжалваното решение, като незаконосъобразно, следва да бъде отменено.

При този изход на делото и на основание чл.143, ал.1 АПК, на жалбоподателите ще следва да се присъдят разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер по 150лв., а на „Юробанк България“АД и за съдебно-техническа експеритза в размер на 600лв.

Водим от горното, и на основание чл. 172, ал.2 от АПК, Административен съд – София-град, II отделение, 31-ви състав

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ Решение №287/07.10.2024г. по преписка №11/2022г. на Петчленен разширен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация.

ОСЪЖДА Комисията за защита от дискриминация да заплати на „Банка ДСК“ АД, ЕИК[ЕИК], съдебни разноски в размер на 150 /сто и петдесет/ лева.

ОСЪЖДА Комисията за защита от дискриминация да заплати на „Юробанк България“ АД, ЕИК[ЕИК], съдебни разноски в размер на 750 /седемстотин и петдесет/ лева.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен административен съд на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: